

МОТИВАЦІЯ ДОСЯГНЕННЯ УСПІХУ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

A Розглянуто проблему формування мотивації досягнення успіху у професійній підготовці майбутніх фахівців. На основі аналізу психолого-педагогічної літератури розкрито поняття мотивації та мотивації досягнення успіху майбутніх фахівців у певному виді професійної діяльності та встановлено, що мотивацію досягнення успіху в професійній підготовці майбутніх фахівців учені визначають як сукупність психологічних процесів і станів, які спрямовують поведінку людини, лежать в основі активності людини та її психічного функціонування, визначають той чи інший напрям людської поведінки, її траєкторію, результатом якого є задоволеність життям і поштовх для подальших дій, що сприяють меті самореалізації. Одним із аспектів підготовки фахівців є формування у них мотивації успіху в певному виді професійної діяльності. Зроблено висновок про необхідність створення педагогічних умов для мотивації досягнення успіху у професійній підготовці майбутніх фахівців.

Ключові слова: мотивація; успіх; майбутні фахівці; професійна підготовка

S *Volodavchyk Viktoriia. The motivation for success in professional training of future professionals.*

The article is devoted to the problem of motivation development to achieve success in the professional training of future specialists. The market relations development takes place in conditions of economic and political instability, so the activities of employees of industrial enterprises are filled with a significant number of stressful, non-standard situations that require high professionalism and flexibility. It is revealed the concept of motivation and motivation to succeed future professionals in a particular type of professional activity based on the analysis of psychological and pedagogical literature. It is also determined that the motivation to succeed in future professionals training, scientists define as a set of psychological processes and states that guide human behavior, underline human activity and mental functioning, determine a particular direction of human behavior, its trajectory, the result of which is life satisfaction and impetus for further action that contributes to the goal of self-realization in the formation of professional self-awareness, which includes self-knowledge, self-esteem, self-control, self-programming for success. They are motivated to succeed and have a high willingness to take risks, less likely to get into awkward situations than other professionals who have a high willingness to take risks, but the high motivation to avoid failures (protection) and vice versa. One of the aspects of training is the formation of their motivation to succeed in a particular type of professional activity. Individual characteristics of a person are the need for achievement, propensity for creativity, the ability to take reasonable risks, the need for independence. Based on the above material, we can conclude that the development of the motivational sphere is an important factor in training economic professionals for management, as it determines their higher level of activity and positive attitude to learning, the need to create pedagogical conditions to motivate success in professional training of future specialists.

Key words: motivation; success; future specialists; professional training

Володавчик Вікторія Сергіївна, асистентка кафедри товарознавства, торговельного підприємництва та експертизи товарів, Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Україна

Volodavchyk Viktoriia, Assistant of the Commodity Research of Commercial Business and Goods Expertise Department, State institution «Luhansk Taras Shevchenko National University», Ukraine

E-mail: volodavchykviktoria@gmail.com

Актуальність проблеми. Сучасний ринок праці потребує нової концепції професійної підготовки фахівців, яка ґрунтується на взаємодії з ринком освіти. Нині здатність відповідати за результати своєї праці, вміння самостійно здобувати знання покладають на наявність мотивацію досягнення успіху, яку необхідно формувати в процесі професійної підготовки майбутнього фахівця.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Проблему мотивації у своїх дослідженнях розглядали Ж. Андрійченко, Е. Кірхлер, А. Козирев, В. Куриляк, Д. Статт, досягнення успіху – О. Белкін, В. Бадрак, Л. Балецька, Л. Виготський, Ю. Назар, К. Ушинський, О. Романовський та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Важливий аспект підготовки фахівців є форму-

вання у них мотивації успіху в певному виді професійної діяльності. Мотивування фахівця на успіх як необхідний складник у процесі фахової підготовки.

Мета статті: розкрити сутність мотивації досягнення успіху у професійній підготовці майбутніх фахівців.

Викладення основного матеріалу. Успіх залежить не тільки від здібностей і знань, а й від мотивації, прагнення самостверджуватись, досягати високих результатів. Так, у психолого-педагогічній літературі мотивація розглядається як сукупність психологічних процесів, які спрямовують поведінку людини. Мотиваційні процеси лежать в основі активності людини та її психічного функціонування, вони визначають той чи інший напрям людської поведінки, її траєкторію.

Ж. Андрійченко під мотивацією розуміє вид організаційної діяльності з формування та реалізації поведінки працівників, мотивованої економічними інтересами; при цьому виділяє такі складники: інтереси, мотиви, стимули (матеріальні, соціальні, моральні) [1].

Е. Кірхлер, К. Родлер розглядають мотивацію як готовність індивіда прикладати значних зусиль для досягнення цілей організації за умови, що ці зусилля сприяють задоволенню його потреб [9].

А. Козирев визначає мотивацію як сукупність причин психологічного характеру, яка пояснює поведінку людини, її початок, спрямованість і активність [10].

В. Куриляк розглядає мотивацію як готовність докласти максимальних зусиль для досягнення організаційних цілей (мети), зумовлена здатністю цих зусиль задовольнити певну індивідуальну потребу [11]; О. Зозульов – як внутрішню силу, що спонукає індивіда до дії [8]; В. Шапіро – як процес стимулювання кого-небудь до діяльності, спрямованої на досягнення цілей організації [22], М. Мишишина – як систему уявлень особистості про зразкові характеристики суб'єкта професійної діяльності, його професійно-рольові компетенції, знання, вміння, навички, соціальний статус, емоційні переживання та професійну спрямованість [13].

Н. Пахомова вважає мотивацію основним джерелом і найістотнішим стимулом набуття педагогом медико-біологічних, клінічних, психологічних і педагогічних знань, умінь і навичок як підґрунтям успішності корекційно-педагогічного процесу [16].

Д. Статт дає два визначення, розглядаючи мотивацію: як складники гіпотетичного психологічного процесу, який викликає почуття потреб і потягів, а також як поведінку, спрямовану на досягнення мети, що сприяє їх задоволенню [19].

Отже, мотивація – це сукупність психологічних процесів і станів, які спрямовують поведінку людини, лежать в основі активності людини та її психічного функціонування, визначають той чи інший напрям людської поведінки, її траєкторію.

Зокрема, у нашому дослідженні щодо професійної мобільності майбутніх товарознавців формування мотивації пов'язуємо з активізацією та мобілізацією внутрішнього потенціалу особистості на *досягнення успіху в професійній діяльності*.

Різні автори по-різному дивляться на досягнення успіху. Сучасні вчені дають таке визначення успіху: «Із соціальної точки зору успіх – це оптимальне співвідношення між очікуваннями оточення, особистості і результатами її діяльності. Із психологічної точки зору успіх – це переживання стану радості, задоволення від того, що результат, до якого особистість прагнула у своїй діяльності, або збігся з її очікуваннями, надіями (з рівнем прагнень), або перевищив їх» [4].

Крім того, психологи відповідають на питання про те, з чого складається успішність, які ціннісні аспекти лежать

в її основі, яким чином вона бере участь у регуляції поведінки, яким чином можна допомогти людині у вирішенні проблеми досягнення життєвого успіху [12].

Поняття «успіх», «життєва успішність», «ситуація успіху», «досягнення успіху» також належать до основних категорій педагогіки успіху. Проте поняття успіху є вельми неоднозначним. С. Ожегов тлумачить успіх як досягнення будь-чого, суспільне визнання, високі результати в роботі, навчанні [15].

Із позиції Л. Балецької, модель успішної особистості пов'язана з уявленням про творчі аспекти загалом, які розглядають нині як базові. Натомість у процесі побудови моделі успіху необхідно врахувати тренди, які мають місце в певний історичний відрізок часу, адже в різні часи людство орієнтувалось на різні способи щодо їх задоволення (матеріальні, духовні тощо) [3].

Важливою є позиція В. Бадрака про важливість психологічної настанови особистості на успіх, про вміння керувати своїм емоційно-вольовим станом [2].

Л. Виготський виділив складники комплексного розуміння поняття успіху особистості, що дозволяє розглядати його як цілісну структуру, різноманітну за змістом та формами, яка складається з:

- 1) відповідальнісного вибору як мірила якості успіху;
- 2) процесу постановки цілі та поетапного дотримання визначеної мети;
- 3) ціннісної насиченості процесу реалізації життєвих потреб [5].

Основи вітчизняної педагогіки успіху закладені К. Ушинським, який писав, що розумова праця учня, успіхи і невдачі у навчанні – це його духовне життя, внутрішній світ, ігнорування якого може призвести до сумних результатів. Дитина не тільки дізнається про щось, засвоює матеріал, але й переживає свою працю, виражає особисте ставлення до того, що їй вдається і не вдається. І далі – «тільки успіх підтримує інтерес учня до навчання. А інтерес до навчання з'являється тільки тоді, коли є натхнення, що народжується від успіху в оволодінні знаннями. Дитина, яка ніколи не пізнала радості праці у навчанні, не пережила гордості від того, що труднощі подолані, втрачає бажання й інтерес вчитися» [20].

У педагогічному значенні О. Романовський зазначив, що успіх може бути результатом продуманої, підготовленої тактики викладача, родини. Успіх сприяє досягненню людиною стану задоволеності життям, яке, у свою чергу, є живлющим середовищем для подальших дій, що сприяють меті самореалізації. Цей стан стимулює зростання, яке не обов'язково має бути пов'язане з традиційною діяльністю, а може стосуватись емоційної, моральної, духовної зрілості людини або розвитку інших сторін його потенціалу, що також є життєвим успіхом [17].

Провідним принципом педагогіки успіху є гуманістична спрямованість освітнього процесу. Цей принцип передбачає створення педагогічних умов, спрямованих на роз-

криття і розвиток здібностей того, хто навчається, його позитивну самореалізацію, а саме:

- формування професійної самосвідомості, що містить самопізнання, самооцінку, самоконтроль, самопрограмування себе на успіх;
- розроблення і широке використання Я-концепції, спрямованої на усвідомлення своїх можливостей, саморозвиток і самовдосконалення;
- визнання авторитету викладача і використання його психологічного і педагогічного досвіду в освітньому процесі;
- взаємне співробітництво педагога і того, хто навчається;
- створення реальних моделей ситуацій успіху, що надає можливості тим, хто навчається, виявити себе, пережити відчуття радості від успіху, повірити у себе, у свої сили;
- використання нових педагогічних технологій і методів, які сприяють загальноособистісному розвитку тих, хто навчається, та їхньому самовдосконаленню;
- формування у студентів спрямованості на успішну професійну діяльність;
- стимулювання самовиховання й активізація самостійної роботи студентів [там само].

В українській мові поняття успіх трактується в двох значеннях. Перше визначається як позитивний наслідок роботи, справи; значні досягнення, друге – громадське визнання, схвалення чого-небудь, чийось досягнень. Поняття успішності в тлумачному словнику означає наявність

успіхів у чомусь. Успішність повинна розглядатись в певному виді діяльності, яка повинна супроводжуватись наявністю певних успіхів, тобто досягнень, здобутків, перемог тощо [14].

У дослідженнях з ринкової економіки та товарознавства (Я. Гордон, М. Єрмолов, Я. Жаліло, М. Книш, М. Портер) вирішальним чинником комерційного успіху товару є його конкурентоспроможність, що означає відповідність товару й умовам ринку, і вимогам споживачів, і різним умовам його реалізації, і рівню витрат споживача за період експлуатації [6; 7].

Важливою умовою з точки зору О. Хомік є виховання у майбутніх економістів мотивації є впровадження організаційно-педагогічних умов [21].

Формувати мотивацію досягнення успіху необхідно шляхом навчання способів поведінки, типових для людини з високорозвинутою мотивацією досягнення, а саме, коли вибираються середні за складністю цілі й уникаються як занадто легкі, так і дуже складні, переважають ситуації, що передбачають особисту відповідальність за успіх справи, вивчаються конкретні приклади зі свого повсякденного життя та людей із високою мотивацією досягнення тощо [18].

Із метою діагностики рівня сформованості мотивації успіху у майбутніх фахівців доцільно використовувати *Методику діагностики мотивації особистості до успіху* (за Т. Елерсом) (табл. 1):

Таблиця 1

Методика діагностики мотивації особистості до успіху (за Т. Елерсом)

№	Твердження	ТАК	НІ
1.	Коли є вибір між двома варіантами, його краще зробити швидше, ніж відкласти на певний час		
2.	Я легко дратуюсь, коли відчуваю, що не можу на 100 % виконати завдання		
3.	Коли працюю, це виглядає так, ніби я все ставлю на карту		
4.	Коли виникає проблемна ситуація, я часто приймаю рішення одним із останніх		
5.	Коли в мене два дні поспіль немає справи, я втрачаю спокій		
6.	У деякі дні мої успіхи нижче за середній показник		
7.	До себе я суворіший, ніж до інших людей		
8.	Я доброзичливіший, ніж інші		
9.	Коли відмовляюся від важкого завдання, пізніше суворо засуджую себе, бо знаю, що в ньому я домігся б успіху		
10.	У процесі роботи я потребую невеликих пауз для відпочинку		
11.	Старанність – це не основна моя риса		
12.	Мої досягнення в праці не завжди однакові		
13.	Мене більше приваблює інша робота, ніж та, де я зайнятий		
14.	Осуд стимулює мене сильніше, ніж похвала		
15.	Я знаю, що мої колеги вважають мене діловою людиною		
16.	Перешкоди роблять мої рішення твердішими, стійкішими		
17.	У мене легко викликати честолюбство		
18.	Коли я працюю без натхнення, це зазвичай помітно		
19.	Під час роботи я не розраховую на допомогу інших		

Таблиця 1 (подовження)

1	2	3	4
20.	Іноді я відкладаю те, що мав зробити зараз		
21.	Потрібно покладатися тільки на самого себе		
22.	У житті мало речей важливіших, ніж гроші		
23.	Завжди, коли мені треба виконати важливе завдання, я ні про що інше не думаю		
24.	Я менш честолюбний, ніж інші		
25.	Наприкінці відпустки я зазвичай радію, що скоро вийду на роботу		
26.	Коли я налаштований на роботу, то роблю її кваліфіковано, ніж інші		
27.	Мені простіше і легше спілкуватися з людьми, які можуть наполегливо працювати		
28.	Коли в мене немає справ, я ніяковію		
29.	Мені доводиться виконувати відповідальну роботу частіше, ніж іншим		
30.	Коли мені доводиться приймати рішення, я намагаюсь робити це зважено		
31.	Мої друзі іноді вважають мене ледачим		
32.	Мої успіхи певною мірою залежать від моїх колег		
33.	Безглуздо протидіяти волі керівника		
34.	Іноді не знаєш, яку роботу доведеться виконувати		
35.	Коли щось не вдається, я нетерплячий		
36.	Я зазвичай мало зважаю на свої досягнення		
37.	Коли я працюю разом з іншими людьми, моя робота дає вагоміші результати, ніж інших		
38.	Чимало з того, за що я беруся, я не доводжу до кінця		
39.	Я заздрю людям, які не завантажені роботою		
40.	Я не заздрю тим, хто прагне влади і високих посад		
41.	Коли я певен, що стою на правильному шляху, для доведення своєї правоти я готовий піти на крайнощі		

Аналіз та інтерпретація результатів

Ви отримуєте по 1 балу за відповідь «ТАК» на питання 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 14, 15, 16, 17, 21, 22, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 37, 41.

Ви також отримуєте по 1 балу за відповідь «НІ» на питання 6, 13, 18, 20, 24, 31, 36, 38, 39.

Відповіді па питання 1, 11, 12, 19, 23, 33, 34, 35, 40 не враховуються. Порахуйте суму набраних балів.

1 до 10 балів – низький рівень мотивації до успіху.

11 до 16 балів – середній рівень мотивації до успіху.

17 до 20 балів – помірно високий рівень мотивації до успіху.

Понад 21 бал – дуже високий рівень мотивації до успіху.

Результати дослідження. Чим вища мотивація людини до успіху – досягнення мети, тим нижчий показник готовності до ризику. При цьому мотивація до успіху професійно мобільного фахівця впливає і на сподівання на успіх: при сильній мотивації до успіху надія на успіх зазвичай більша, ніж при слабкій. До того ж людям, мотивованим на успіх і тим, що мають великі надії на нього, притаманно уникати великого ризику.

Ті, хто сильно вмотивовані на успіх і мають високу готовність до ризику, рідше потрапляють у незручні ситуації, ніж ті фахівці, що мають високу готовність до ризику, але високу мотивацію до уникнення невдач (захист) і навпаки.

На основі діагностичного дослідження, проведеного на базі Державного закладу «Луганський національний університету імені Тараса Шевченка», було виявлено низький рівень мотивації до успіху у студентів 1 та 2 курсів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» (29 осіб) і зроблено висновок про те, що студенти побоюються невдач, надають перевагу малому чи, навпаки, надто завеликому рівню ризику.

Для підвищення рівня мотивації до успіху у студентів пропонуємо проведення мотиваційного тренінгу, автором якого є Н. Нікітіна [14]. У результаті проведення тренінгу у студентів спостерігається посилення прагнення до самодетермінації й саморозвитку, що забезпечує використання набутого досвіду мотиваційної саморегуляції в умовах самостійної роботи. У цілому підвищується рівень розвитку мотивації успіху у майбутній професійній діяльності.

Висновки з даного дослідження. У ході дослідження проблеми формування мотивації досягнення успіху в професійній підготовці майбутніх фахівців було встановлено, що мотивація – це сукупність психологічних процесів і станів, які спрямовують поведінку людини, лежать в основі активності людини та її психічного функціонування, визначають той чи інший напрям людської поведінки, її траєкторію. Мотивація успіху – це психологічний стан особистості, що спонукає на досягнення найвищих результатів у

професійній діяльності, результатом якого є задоволеність життям і поштовх для подальших дій, які сприяють меті самореалізації. Одним із аспектів підготовки фахівців є формування у них мотивації успіху в певному виді професійної діяльності.

Предметом нашого подальшого наукового пошуку буде теоретичне обґрунтування та створення педагогічних умов формування мотивації досягнення успіху як одного зі складників професійно мобільного фахівця в галузі товарознавства.

Список використаних джерел

1. Андрійченко Ж. О. Організація мотивації праці на підприємствах в умовах реструктуризації : автореф. ... канд. екон. наук : 08.06.01. Харків, 2004. 19 с.
2. Бадрак В. В. Как достичь успеха и стать лидером: (Опыт 400 выдающихся личностей цивилизации и воздействия на окружающий мир). Харьков : Фолио, 2011. 219 с.
3. Балецька Л. М. Психологічні особливості атрибуції успіху у професійному самовизначенні студентів вищих навчальних закладів : дис. ... канд. психол. наук. Київ, 2014. 325 с.
4. Белкин А. С. Ситуация успеха : книга для учителя. Екатеринбург : УГЛУ, 1997. 186 с.
5. Выготский Л. С. Психология развития человека. Москва : Эксмо, 2003. 1134 с.
6. Гордон Я. Х. Целевая конкуренция / пер. с англ. : С. Жильцов, И. Малкова, Е. Федорова. Москва : Вершина, 2006. 368 с.
7. Жаліло Я. А., Базилюк Я. Б., Белінська Я. В., Давиденко С. В., Комаров В. А. Конкурентоспроможність економіки України в умовах глобалізації / Нац. ін-т стратег. досліджень. Київ : Знання України, 2007. 478 с.
8. Зозулев А. В. Поведение потребителей : учеб. пособ. Киев : Знання, 2004. 364 с.
9. Кирхлер Э., Родлер К. Мотивация в организациях. Харьков : Гуманитарный центр, 2003. 144 с.
10. Козырев А. А. Мотивация потребителей. Санкт-Петербург : Изд-во Михайлова В. А. 2003. 384 с.
11. Куриляк В. Є. Міжкультурний менеджмент. Тернопіль : Астон, 2004. 239 с.
12. Мельничук О. С. Словник іншомовних слів. Київ, 1974. 776 с.
13. Мищинина М. М. Соціально-психологічний образ успішного фахівця як чинник професіоналізації студентської молоді : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.05 / Нац. ун-т «Львівська політехніка». Львів, 2016. 261 с.
14. Нікітіна І. В. Мотиваційний тренінг у процесі професійної підготовки фахівців. URL: file:///D:/User/Downloads/360-Текст%20статті-777-1-10-20200217%20(2).pdf (дата звернення 29.01.2021).
15. Ожегов С. И. Словарь русского языка. URL: https://slovarozhegova.ru/search.php (дата обращения 30.01.2021).
16. Пахомова Н. Г. Мотивация как основа формирования интегративных знаний у процессе профессиональной подготовки. *Психология і особистість*. 2017. № 1 (11). С. 223–236.
17. Романовський О. Г. Педагогіка успіху: її сутність та основні напрями вивчення. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2011. № 2. С. 3–8.
18. Свистун В. Мотивація досягнення як важливий чинник успіху в управлінській діяльності. URL: https://core.ac.uk/download/pdf/20054525.pdf (дата звернення 30.01.2021).
19. Статт Д. Психология потребителя. Санкт-Петербург : Питер, 2003. 446 с.
20. Ушинский К. Д. Труд в его психическом и воспитательном значении. *Избранные педагогические сочинения*. Москва : Гос. уч. пед.-изд. Наркомпрос РСФСР, 1945. С. 87–100.
21. Хомік О. М. Мотивація досягнення успіху як вагомий чинник формування управлінської культури майбутніх економістів. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2016. № 3. С. 131–135.
22. Шапиро В. Д. Управление проектами. Санкт-Петербург : ДваТри, 1996. 610 с.

References

1. Andriichenko, Zh. O. (2004). *Orhanizatsiia motyvatsii pratsi na pidpriemstvakh v umovakh restrukturyzatsii* [Organization of work motivation at enterprises in the conditions of restructuring]. (Extended abstract of PhD diss.). Kharkiv [in Ukrainian].
2. Badrak, V. V. (2011). *Kak dostich uspekha i stat liderom: (Opyt 400 vydaiushchikhsia lichnostei tcivilizatsii i vozdeistvii na okruzhaiushchii mir)* [How to achieve success and become a leader: (Experience of 400 prominent personalities of civilization and the impact on the world around)]. Kharkov: Folio [in Russian].
3. Baletska, L. M. (2014). *Psikhologichni osoblyvosti atributsii uspikhu u profesiinomu samovyznachenni studentiv vyshchyykh navchalnykh zakladiv* [Psychological features of attribution of success in professional self-determination of students of higher educational institutions]. (PhD diss.). Kyiv [in Ukrainian].
4. Belkin, A. S. (1997). *Situatsiia uspekha* [Success situation]: kniga dlia uchitelia. Ekaterinburg: UGLU [in Russian].
5. Vygotskii, L. S. (2003). *Psikhologiiia razvitiia cheloveka* [Human developmental psychology]. Moskva: Eksmo [in Russian].
6. Gordon, Ia. Kh. (2006). *Tcelevaia konkurentciia* [Target competition]. Moskva: Vershina [in Russian].
7. Zhalilo, Ya. A., Bazyluk, Ya. B., Belinska, Ya. V., Davydenko, S. V., & Komarov, V. A. (2007). *Konkurentospromozhnist ekonomiky Ukrainy v umovakh hlobalizatsii* [Competitiveness of Ukraine's economy in the context of globalization]. Kyiv: Znannia Ukrainy [in Ukrainian].
8. Zozulev, A. V. (2004). *Povedenie potrebiteliei* [Consumer behavior]: ucheb. posob. Kiev: Znannia [in Russian].
9. Kirkhler, E., & Rodler, K. (2003). *Motivatsiia v organizatsiakh* [Motivation in organizations]. Kharkov: Gumanitarnyi tcentr [in Russian].
10. Kozurev, A. A. (2003). *Motivatsiia potrebiteliei* [Consumer motivation]. Sankt-Peterburg: Iz-vo Mikhailova V. A. [in Russian].
11. Kuryliak, V. Ye. (2004). *Mizhkulturnyi menedzhment* [Intercultural management]. Ternopil: Aston [in Ukrainian].
12. Melnychuk, O. S. (1974). *Slovyk inshomovnykh sliv* [Dictionary of foreign words]. Kyiv [in Ukrainian].
13. Myshchynyna, M. M. (2016). *Sotsialno-psikhologichniy obraz uspihnoho fakhivtsia yak chynnyk profesionalizatsii studentskoi molodi* [Socio-psychological image of a successful specialist as a factor in the professionalization of student youth]. (PhD diss.). Lviv [in Ukrainian].
14. Nikitina, I. V. *Motyvaitsiinyi treninh u protsesi profesiinoi pidhotovky fakhivtsiv* [Motivational training in the process of professional training]. Retrieved from file:///D:/User/Downloads/360-Tekst%20statti-777-1-10-20200217%20(2).pdf [in Ukrainian].
15. Ozhegov, S. I. *Slovar russkogo iazyka* [Dictionary of the Russian language]. Retrieved from https://slovarozhegova.ru/search.php [in Russian].
16. Pakhomova, N. H. (2017). *Motyvaitsiia yak osnova formuvannia intehrativnykh znan u protsesi profesiinoi pidhotovky* [Motivation as a basis for the formation of integrative knowledge in the process of professional training]. *Psikhologhiia i osobystist* [Psychology and personality], 1 (11), 223–236 [in Ukrainian].
17. Romanovskiy, O. H. (2011). *Pedahohika uspikhu: yii sutnist ta osnovni napriamy vyvchennia* [Pedagogy of success: its essence and main directions of study]. *Teoriia i praktyka upravlinnia sotsialnyimi systemamy* [Theory and practice of social systems management], 2, 3–8 [in Ukrainian].
18. Svystun, V. *Motyvaitsiia dosiahnennia yak vazhlyvyi chynnyk uspikhu v upravlinskii diialnosti* [Motivation to achieve as an important factor of success in management]. Retrieved from https://core.ac.uk/download/pdf/20054525.pdf [in Ukrainian].
19. Statt, D. (2003). *Psikhologiiia potrebitelia* [Consumer psychology]. Sankt-Peterburg: Piter [in Russian].
20. Ushinskii, K. D. (1945). *Trud v ego psikhicheskom i vospitatelnom znachenii* [Labor in its mental and educational meaning]. In *Izbrannye pedagogicheskie sochineniia* [Selected pedagogical writings] (pp. 87–100). Moskva: Gos. uch. ped.-izd. Narkompress RSFSR [in Russian].
21. Khomik, O. M. (2016). *Motyvaitsiia dosiahnennia uspikhu yak vahomyi chynnyk formuvannia upravlinskoi kultury maibutnikh ekonomistiv* [Motivation to succeed as an important factor in shaping the management culture of future economists]. *Visnyk Vinnytskoho politekhnichnoho instytutu* [Bulletin of Vinnytsia Polytechnic Institute], 3, 131–135 [in Ukrainian].
22. Shapiro, V. D. (1996). *Upravlenie proektami* [Project management]. Sankt-Peterburg: DvaTri [in Russian].

Дата надходження до редакції авторського оригіналу: 02.02.2021